

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДОГОВОРІВ ПРО СТВОРЕННЯ Й ПЕРЕДАЧУ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Тетяна Вахонева,
кандидат юридичних наук, доцент

У статті досліджено основні види авторських договорів, проаналізовано деякі термінологічні проблеми понятійного апарату договірної авторського права, визначено характерні ознаки договорів про передачу виключного та невиключного авторського права. Аналізуючи основні юридичні ознаки різних видів авторських договорів, автор особливу увагу звертає на сутність зобов'язальних авторських правовідносин, визначає юридичний зміст основних видів авторських договорів, встановлює критерії відмежування авторського договору від інших видів договорів.

Ключові слова: авторський договір, виключні права, невиключні права, об'єкти авторського права, відчуження авторських прав

Авторське право є однією із найбільш значущих і динамічних сфер цивільного права. Це пов'язано зі стрімким розвитком технічних засобів і технологій, що дозволяють максимально швидко здійснювати копіювання та розповсюдження творів, які визначені законодавством як об'єкти авторського права. Юридичним механізмом відчуження прав інтелектуальної власності є укладення спеціальних видів договорів, якими насамперед є авторські договори. Договори у сфері інтелектуальної власності є порівняно новими в системі договірних зобов'язань, що зумовлює необхідність подальшого їх дослідження та виявлення проблем застосування чинного законодавства у вказаній сфері. У науці відповідні проблеми досліджувалися такими вченими, як: Ю. Бошицький, В. Дозорцев, Н. Коршунов, Н. Мироненко, О. Орлюк, О. А. Підпригора, О. Рузакова, О. Сергеев, І. Спасибо-Фатеева, О. Харитонova, С. Чернишова та ін.

Метою відповідного дослідження є визначення основних видів і ознак авторських договорів як механізму право-

вого регулювання договірних відносин у сфері інтелектуальної власності.

Правове регулювання авторсько-договірних відносин здійснюється спеціальними нормами ЦК України (ст. 1107–1114) «Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності», загальними нормами ЦК України, які стосуються правочинів, зобов'язального права, договірної права, позовної давності тощо, а також нормами Закону України «Про авторське право і суміжні права» та іншими нормативними актами. Так, відносини щодо встановлення належності прав на об'єкти авторського права регулюються положеннями Книги четвертої «Право інтелектуальної власності», а договірні зобов'язання — положеннями Книги п'ятої «Зобов'язальне право» ЦК України та спеціальним законодавством.

Частина 1 ст. 31 Закону України «Про авторське право і суміжні права» зазначає, що автор (чи інша особа, що має авторське право) може передати свої майнові права будь-якій іншій особі повністю чи частково, а передача майнових прав автора (чи іншої особи,

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

яка має авторське право) оформляється авторським договором. Згідно з нормами авторського законодавства, авторський договір можна визначити як угоду, за якою автор передає чи зобов'язується передати іншій особі свої майнові права у повному обсязі або у певній їхній частині на умовах, визначених сторонами. При цьому авторський договір розглядається не як спосіб відчуження авторських прав, а як засіб реалізації належних авторів авторських прав [1, 28].

За авторським договором автор передає чи зобов'язується створити і в установленний договором строк передати твір замовникові для використання обумовленим договором способом, а замовник зобов'язується здійснити використання твору або почати його [2, 375].

Автору та іншій особі, що володіє авторським правом, належить виключне право надавати іншим особам дозвіл на використання твору будь-яким одним або всіма відомими способами на підставі авторського договору. Як бачимо, для передання авторських прав ліцензія (дозвіл на використання) не може бути як окремою підставою для відчуження авторських прав, обов'язковим є оформлення авторського договору. Авторські договори можуть укладатись як ліцензійні угоди.

Характеризуючи авторський договір за загальними рисами, варто зазначити, що він може бути як консенсуальним, так і реальним; як двостороннім, так і одностороннім; як оплатним, так і безоплатним. Прикладом реального договору є випадок, коли автор передає користувачеві права на використання завершеного твору, а користувач одночасно з такою передачею виплачує авторові необхідну винагороду. Законодавець час укладення договору прив'язує до моменту досягнення згоди щодо всіх істотних умов договору, але це не означає, що сторони не можуть вважати договір укладеним саме з моменту передачі об'єкта авторського права. Хоча не варто забувати, що предметом авторського до-

говору є не об'єкт авторського права, а певні майнові права. Прикладом одностороннього договору є передача автором твору користувачу без покладення на автора будь-яких зобов'язань. Безоплатним авторський договір є тоді, коли авторські права передаються на безоплатній основі. Законодавство відносно такої передачі не містить заборон. Однак, відповідно до змісту ч. 2 ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права», договір про передачу прав на використання творів вважається укладеним, якщо між сторонами досягнуто згоди щодо всіх істотних умов і однією із таких умов є розмір та порядок виплати авторської винагороди. Оскільки авторський договір укладається у письмовій формі, а умова про винагороду є суттєвою, то для здійснення безоплатної передачі авторських прав необхідно це зазначити власне в авторському договорі. На практиці інколи виникає запитання, а чи можна укласти, наприклад, договір дарування чи купівлі-продажу при відчуженні авторських прав. Укладення зазначених та подібних договорів передбачає відчуження предметів матеріального світу, що не є результатами інтелектуальної творчої діяльності. Зважаючи на особливу природу об'єктів авторського права та інших об'єктів права інтелектуальної власності, для відчуження прав на них, як вже зазначалося, законодавець передбачає певні види цивільно-правових договорів.

Предметом авторського договору, як уже зазначалося, є передача майнових прав, пов'язаних з можливістю використання твору певним способом. Ще за радянських часів виникало запитання щодо того, чи автор поступається своїми майновими правами іншій особі, чи просто дозволяє ними користуватися на певних умовах. Прихильники цих юридичних конструкцій створили з часом наукові теорії, що зараз мають назву «теорія поступки (передачі) права» та «теорія дозволу». За першою теорією автор передає свої авторські майнові

права іншій особі, відчужує їх чи уступає на певний строк. За другою теорією автор дозволяє іншій особі використовувати свої майнові права не відчужуючи, та не порушуючи їхній виключний характер. Аналізуючи сучасні авторські договори, можна говорити про можливість існування та правомірність у певних випадках як теорії уступки, так і теорії дозволу.

Згідно зі ст. 32 Закону України «Про авторське право і суміжні права», передача права на використання твору може здійснюватися на основі авторського договору про передачу виключного права на використання твору чи на основі авторського договору про передачу невиключного права на використання твору. За авторським договором про передачу *виключного права* на використання твору автор (чи інша особа, що має виключне авторське право) передає право використовувати твір певним способом і в установлених межах тільки одній особі, котрій ці права передаються, та надає цій особі право дозволяти чи забороняти таке використання твору іншим особам. При цьому за особою, що передає виключне право на використання твору, лишається право на використання цього твору лише в частині прав, які не передаються. За авторським договором про передачу *невиключного права* на використання твору автор (чи інша особа, яка має авторське право) передає іншій особі право використовувати твір певним способом і в установлених межах. При цьому за особою, яка передає невиключне право, зберігається право на використання твору і на передачу невиключного права на використання твору іншим особам. Отож, теорії уступки більш відповідає укладення авторського договору про передачу виключного права на використання твору, а теорії дозволу, відповідно, укладення авторського договору про передачу невиключного права на використання твору.

Аналізуючи основні види авторських договорів, варто вказати на мож-

ливість укладення авторських *договорів про створення об'єктів авторського права та договорів про передачу права на використання твору*. Авторський *договір про створення твору* має свої особливості, які проявляються в тому, що такий договір повинен детально регламентувати питання виду, жанру, форми, обсягу твору тощо. Авторський договір про передачу прав на використання твору стосується вже готового твору й особа, що отримує право на використання твору, має можливість оцінити твір і основні його властивості ще до укладення договору. Авторський *договір про передачу виключних прав* дозволяє використання твору певним способом і в установлених договором межах тільки особі, котрій ці права передаються, і надає такій особі право забороняти подібне використання твору іншими особами. За авторським *договором про передачу невиключних прав* користувачеві дозволяється використання твору поряд з автором та іншими особами, які отримали від автора дозвіл на використання твору аналогічним способом. Згідно з п. 6 ст. 32 Закону України «Про авторське право і суміжні права» права на використання твору, що передаються за авторським договором, вважаються невиключними, якщо в договорі не передбачено передачі виключних прав на використання твору.

Особливе значення має поділ авторських договорів залежно від способу використання твору. Однак варто зазначити, що на законодавчому рівні зазначеного поділу авторських договорів немає. До видів авторських договорів варто віднести видавничий договір, договір про депонування рукописів, сценарний договір, постановочний договір, договір художнього замовлення, договір публічного виконання, договір на використання у промисловості творів декоративно-прикладного мистецтва тощо.

Видавничий договір є найбільш поширеним видом авторських договорів.

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

За допомогою цього договору здійснюється видання та перевидання будь-яких літературних, драматичних, музичних та інших творів. *Правом на видання* є право автора дозволяти відтворити його твір у матеріальній формі за допомогою серійного виготовлення екземплярів (копій) цього твору. Згідно з нормами національного законодавства та практики його застосування, *видавничий договір можна визначити як авторський договір, за яким автор (його правонаступник) передає чи зобов'язується створити твір і передати його для видання чи перевидання, а видавництво бере на себе обов'язок видати чи перевидати наданий твір та виплатити авторіві авторську винагороду*. Авторські видавничі договори можуть бути спрямовані на створення літературних, мистецьких, музичних та інших творів і передачу їх для використання чи можуть бути спрямовані лише на передачу права на їх використання. При укладенні видавничих договорів обов'язково визначається предмет договору (який твір потрібно створити та в майбутньому передати для використання або який твір слід передати для використання), визначається форма, в якій має бути створений чи переданий твір, встановлюються строки передання або створення твору при його замовленні. При укладенні видавничих договорів важливе значення мають не тільки строки подання твору до видавництва, а й строки розгляду твору видавництвом, строки надання відповіді про прийняття чи відхилення твору видавництвом, строки внесення автором змін до твору, строки ознайомлення автора з редагуванням твору видавництвом, строки опублікування твору тощо. Залежно від виду видавничого договору та домовленості сторін визначається його зміст.

Договір про депонування рукописів укладається з метою здійснення швидкого ознайомлення публіки з тим або тим результатом інтелектуальної

авторської діяльності. *Депонування* є передання твору на зберігання спеціальної установі, але при цьому такий договір не є договором зберігання. Отож, *договір про депонування рукопису* — це передання рукопису до органу інформації на зберігання з метою ознайомлення із змістом рукопису всіх бажаючих. Договір про депонування рукопису регулює умови і порядок оприлюднення й наступного використання твору. Ознайомлення зацікавлених осіб з депонованими рукописами здійснюється за їхнім запитом. *Сторонами* договору про депонування рукопису є юридичні особи. Однією зі сторін можуть бути науково-дослідні, проектно-конструкторські установи, вищі навчальні заклади, колеги чи редакційні ради наукових і науково-технічних журналів. Другим учасником договору можуть бути центральні та галузеві органи науково-технічної інформації, що здійснюють депонування рукописів. *Предметом* договору про депонування рукописів можуть бути реферати статей, оглядів, монографій, збірників наукових праць, матеріали конференцій, з'їздів, нарад, семінарів, симпозиумів тощо. Зазначені матеріали подаються в рукописній формі із дотриманням усіх спеціально встановлених вимог (формат паперу, шрифт, кількість екземплярів тощо). Депонування рукопису здійснюється лише за згодою автора. Підготовка рукопису до депонування здійснюється автором та організацією, за рішенням якої рукопис передається на депонування. Відповідальність за зміст рукопису несе організація, що прийняла рішення про його депонування. Договір про депонування рукопису є односторонньою угодою про передачу належно оформленого рукопису до спеціалізованого органу інформації на зберігання з метою надання можливості ознайомлення з його змістом зацікавлених осіб за плату. За цим договором організація, що прийняла рішення про депонування, має право тільки на передачу рукопису, а

орган інформації має тільки обов'язок прийняти рукопис. Організація не може відмовити у прийнятті рукопису, окрім випадку, коли він оформлений неналежним чином. Потрібно зазначити, що за прийом рукопису плата не стягується, але якщо здійснюється видача копії депонованого рукопису зацікавленій особі стягується плата. Автор має право авторства на депонований рукопис, отримує одну безоплатну копію свого депонованого рукопису та надалі позбавляється права на винагороду, що пов'язана із депонуванням. За автором зберігається право опублікувати свій твір іншим способом, але при цьому на автора покладається обов'язок повідомити видавництво про депонування рукопису такого твору.

Сценарний договір укладається в тих випадках, коли необхідно врегулювати відносини, пов'язані з використанням тексту, за яким провадиться зйомка телефільму, кінофільму, створюється радіо-чи телепередача тощо. Зазвичай, літературний сценарій використовується зміненим. Він слугує основою для створення телефільму, кінофільму, телепередачі, радіопередачі тощо й укладення сценарного договору саме й має на меті дозволити використання літературного сценарію зміненим. *Сторонами* в сценарному договорі є автор літературного твору (сценарію), яким завжди є фізична особа, та замовник, яким може бути як фізична, так і юридична особа. За *сценарним договором* автор зобов'язується передати чи створити та передати замовникові сценарій для створення іншого результату творчої діяльності в установленій строк, а замовник зобов'язаний розглянути твір, схвалити його та прийняти, а також сплатити встановлену плату або відхилити та вимагати доопрацювання. *Об'єктом* договору є літературний сценарій, котрий має відповідати вимогам договору. Особливості сценарію, зазвичай, визначаються у творчій заявці, що складається замовником і містить визначення основної ідеї сценарію,

його жанру, сюжетної лінії тощо. Автор може передавати за сценарним договором як опубліковані, так і неопубліковані твори. Користувачі сценаріїв більш зацікавлені в переданні їм саме неопублікованих сценаріїв. Сценарний договір розпочинає свою дію після його підписання сторонами. Визначені в сценарному договорі права й обов'язки сторін становлять зміст договору. При створенні твору автором необхідно дотримуватися його авторських прав. Автор має право і зобов'язаний брати участь у реалізації свого твору.

Постановочний договір укладається у тих випадках, коли основним способом використання твору є його публічне виконання. *Предметом* такого договору можуть бути драматичні твори, музика для опери, балету, оперети тощо. *Стороною* такого договору є, зазвичай, театральньо-видовищні організації, використання ними твору здійснюється шляхом постановки на сцені. Отже, виникнення необхідності укладення постановочного договору пов'язане із необхідністю звернення авторів сценічних творів до спеціальних закладів з проханням використати їх твір. Аналогічний договір оформляють й у випадках, коли спеціальні видовищні заклади замовляють автору створення певного «сценічного твору» для постановки та публічного виконання. Сторонами у постановочному договорі є автор (правонаступники або інші особи, що мають авторське право) і видовищні, театральньо-видовищні й інші подібні заклади. Для здійснення постановки сценічного твору зазначені заклади укладають договори на здійснення постановки з виконавцями, але ці договірні відносини не позначаються на відносинах з автором. *Об'єктом* постановочного договору можуть бути як опубліковані, так і неопубліковані твори. Сценічні твори можуть оприлюднюватися шляхом їх видання.

Постановочний договір можна визначити як договір, за яким автор зобов'язується передати чи створити і передати спеціальному видовищному

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

закладу свій твір, а видовищний заклад зобов'язується у визначений договіром строк здійснити постановку й публічне виконання цього твору та сплатити авторові належну винагороду. У процесі укладення постановочного договору можуть встановлюватися різноманітні строки, що пов'язуються не тільки зі строком створення сценічного твору та строком передання його видовищному закладу, також це можуть бути строки розгляду твору видовищним закладом, строки надання відповіді про прийняття твору чи його відхилення, строки доопрацювання твору автором тощо. За використання сценічного договору автор має право на винагороду, розмір і порядок виплати якої визначається угодою сторін та законодавством.

Договір художнього замовлення регулює відносини, пов'язані зі створенням художніх творів з метою їх подальшої демонстрації. *Предметом* такого договору є різноманітні художні твори, що створюються авторами за замовленням організацій та приватних осіб і стають їхньою власністю. До художніх творів належать твори образотворчого мистецтва, якими є твори живопису, графіки, скульптури, декоративного мистецтва, фотографії, літографії тощо. *Договір художнього замовлення* є договором, за яким одна сторона (автор твору чи юридична особа, що діє в інтересах автора) зобов'язується в установленний строк створити певний твір образотворчого мистецтва та передати його замовнику, а замовник (фізична чи юридична особа) зобов'язується прийняти результат роботи та сплатити автору обумовлену договором винагороду. Договір художнього замовлення вважається укладеним з моменту його підписання сторонами. Варто звернути увагу, що законодавство не забороняє укладати зазначений договір в усній формі. У процесі укладення договору сторони, зазвичай, встановлюють два строки: один для створення ескізу, інший — для створення твору. Автор

починає працювати над замовленням лише після схвалення ескізу замовником. Замовник може відхилити поданий ескіз і зажадати від автора створення нового ескізу чи внесення певних змін до старого. Замовник не зобов'язаний мотивувати відхилення ескізу. Якщо замовник не робить зауважень до ескізу твору, то ескіз вважається затвердженим (прийнятим) замовником. За договором художнього замовлення створений автором твір після оплати авторської винагороди переходить у власність замовника. Непорушними проте залишаються особисті немайнові права автора щодо створеного ним твору. При цьому необхідно зважати на положення ст. 26 Закону України «Про авторське право і суміжні права», в якій встановлюється право вільного доступу автора до створеного ним твору образотворчого мистецтва, який переданий у власність іншої особи. Розмір і порядок виплати авторської винагороди визначається угодою сторін. У тих випадках, якщо автор у визначений строк не передасть замовнику результат своєї роботи, замовник має право розірвати договір і вимагати повернення виплаченого авансу. Оскільки ескізи й інші допоміжні твори образотворчого мистецтва є об'єктом авторського права, то вони лишаються у власності автора та підлягають правовій охороні.

Договір публічного виконання дозволяє використання літературних, музичних, драматичних та інших творів шляхом їх виконання чи передачі до загального відома в ефір чи по кабелю як безпосередньо, так і за допомогою різноманітних технічних засобів. *За договором публічного виконання* автор (його правонаступник) літературного, драматичного, музичного й іншого твору дозволяє чи уповноважує здійснити публічний показ або публічне виконання свого твору певну організацію. Відповідна організація організовує публічне виконання за допомогою своїх виконавців, шляхом запису чи передачі в ефір або по кабелю тощо і ви-

плачує іншій стороні авторську винагороду, розмір якої встановлюється або як фіксована сума, або залежить від суми отриманого прибутку. Договори публічного виконання найчастіше укладаються організаціями колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права.

Договір на використання у промисловості творів декоративно-прикладного мистецтва спрямований на створення та передавання автором творів декоративно-прикладного мистецтва промислового підприємству для використання. За договором про використання у промисловості творів декоративно-прикладного мистецтва автор зобов'язується передати чи створити та передати твір декоративно-прикладного мистецтва для використання промислового підприємству, котре зобов'язується виплатити авторові умовлену договором винагороду. Сторонами договору є автор твору, з однієї сторони, та промислове підприємство — з другої. Автора твором може бути лише позаштатний працівник. Автор отримує винагороду за створення твору декоративно-прикладного мистецтва, прийнятого промисловим підприємством до використання, а також автор має право на винагороду за тиражування цього твору в майбутньому. Об'єктом договору є, зазвичай, результат образотворчого мистецтва, що має спеціальне призначення.

Актуальним лишається питання відмежування авторського договору від трудового договору та цивільно-правового договору підряду. Закон України «Про авторське право і суміжні права» (ст. 16) закріплює авторське право на службові твори та зазначає, що виключне майнове право на службовий твір належить роботодавцю, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.

Твір стає *службовим* лише за наявності певних умов: 1) автор повинен створювати твір при виконанні службових

обов'язків, тобто в посадовій інструкції працівника має бути передбачене створення певних творів (літературних, художніх, мистецьких тощо); 2) автор повинен створювати твір на підставі службового завдання чи трудового договору. Якщо трудовий договір строковий або на виконання конкретних робіт, то достатньо зазначити в договорі завдання на створення твору.

Цивільний кодекс України містить дещо іншу норму щодо службових творів і ця норма має іншу назву. Так, відповідно до ст. 429 ЦК України «Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору», майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив такий об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або в якій він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором. Зазначена норма поліпшує становище автора. Однак норма, що розглядається, ускладнила регулювання відносин між працівником і роботодавцем щодо створених у порядку трудового договору творів. При найменших недоглядах роботодавець ризикує зазнати величезних збитків. Відповідно до ст. 369 ЦК України співвласники майна, що перебувало в загальній спільній власності (відповідно до ст. 190 ЦК України поняття «майно» охоплює і майнові права), володіють і користуються ним спільно, якщо інше не передбачено домовленістю між ними, а також розпоряджаються за згодою всіх співвласників. Роботодавець виділяє кошти на створення твору, виплачує авторську винагороду працівникові й у результаті повністю залежить від нього. Перш ніж почати будь-які дії щодо створеного твору, він має отримати згоду автора твору.

Предметом авторського договору може бути досить широке коло правових дій, пов'язаних з авторськими правами. Передусім, це дії автора зі створення твору на замовлення роботодав-

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

ця. Так, відносини автора з роботодавцем, які виникають у зв'язку зі створенням твору, також мають бути врегульовані договором. Про це свідчить ст. 16 Закону України «Про авторське право і суміжні права», з якої випливає, що відносини роботодавця регулюються двома договорами — договором трудового найму та цивільно-правовим договором.

За першим договором автор-працівник зобов'язаний виконувати свої трудові обов'язки, до кола яких належить створення певного виду творів. Проте обов'язок створювати твори має бути прямо передбачений у трудовому договорі, тобто йдеться про, так званий, службовий твір. Якщо до обов'язків працівника за трудовим договором не входить створення твору, а твір буде створено, то відносини між автором-працівником і роботодавцем має визначати цивільно-правовий договір.

На відміну від трудового договору, авторський договір потрібно укласти у випадку, якщо створення службових творів або взагалі не передбачено трудовим договором, або в ньому не врегульоване питання про майнові права на твір. З метою забезпечення охорони прав і законних інтересів сторін, окрім істотних умов, передбачених законодавством, роботодавцеві у трудовому договорі необхідно обумовити: 1) належність роботодавцю майнових прав на твори, створені працівником у порядку виконання трудового договору і на підставі службового завдання; 2) розмір винагороди за створення працівником творів; 3) перелік службових обов'язків; 4) службове завдання (службове завдання на створення твору можна оформити окремим документом).

Авторський договір між роботодавцем і працівником можна укласти у випадку, якщо створення службових творів не передбачено посадовою інструкцією, трудовим договором або трудовим договором не врегульоване питання майнових прав на твір. Авторський договір як різновид цивільних договорів необхідно відмежовувати від

інших видів цивільно-правових договорів, а саме від договору підяду. Відмежування авторського договору від договору підяду здійснюється за предметом. Предметом авторського договору є результат інтелектуальної творчої діяльності, предметом договору підяду є результат, зазвичай, технічної діяльності підрядника, призначений для задоволення побутових та виключно майнових потреб. Необхідність укладення авторського договору чи договору підяду в кожному конкретному випадку потрібно вирішувати, зважаючи на особливості не тільки предмета договору, а й на особливості процесу його створення. Якщо процес створення вимагає творчих зусиль, то укладення договору підяду щодо створення такого предмета недоцільне.

Підсумовуючи викладене, можна дійти таких висновків.

- Відповідно до змісту норм права інтелектуальної власності та сутності авторських правовідносин варто зазначити наявність особливого виду зобов'язань у сфері інтелектуальної власності, що охоплюють договірні зобов'язання, пов'язані зі створенням творчих результатів і розпорядженням виключними правами. Норми зобов'язального права у вказаній сфері становлять особливий інститут цивільного права, що регулює відносні за своєю природою правовідносини, які виникають з приводу охоронюваних результатів інтелектуальної діяльності, а також виключних прав на них. Предметом договірних зобов'язань у сфері авторських правовідносин є створення та використання результатів творчості та розпорядження виключними правами на них. Підставами виникнення договірних зобов'язань у вказаній сфері є авторські договори, що утворюють окрему самостійну групу цивільно-правових договорів.
- З огляду на зміст авторських зобов'язальних правовідносин, всі до-

говори, предметом яких є результат творчості та передача авторських прав, необхідно розглядати як авторські договори. Сторонами авторського договору можуть бути як юридичні, так і фізичні особи, а критерієм визначення цивільно-правового договору як авторського має бути його предмет, а не суб'єктний склад.

- Законодавство України не містить закріпленої в нормативно-правових актах класифікації авторських договорів залежно від виду твору та способу його використання, що є проблемою при врегулюванні тих чи інших видів авторських зобов'язальних відносин.
- Виключність або невиключність авторського договору передбачає ви-

значення обсягу відчужуваних авторських прав на об'єкт творчості, що потребує не тільки юридичного визначення зазначених понять, а й детальної регламентації законодавством порядку укладення та дії відповідних видів авторських договорів.

- Порядок врегулювання відносин щодо створення та використання службових творів практично відсутній у синному законодавстві та потребує закріплення відповідних норм правом інтелектуальної власності і трудовим правом. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Чернышева С. А. Авторский договор в гражданском праве России / С. А. Чернышева. — М. : Гардарика, 1996. — 104 с.
Chernysheva S. A., Avtorskiy dogovor v grazhdanskom prave Rossii, M, Hardarika, 1996, 104 s.
2. Право інтелектуальної власності : академ. курс : підручник для студентів вищих навч. закладів / О. А. Підпригора, О. Б. Бутнік-Сіверський, В. С. Дроб'язко та ін. ; за ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. — 2-ге видання, перероблене та доповнене. — К. : Ін Юре, 2004. — 672 с.
O. A. Pidopryhora, O. B. Butnik-Siverskiy, V. S. Drobiazko ta in., Pravo intelektualnoi vlasnosti : akadem. kurs : pidruchnyk dlia studentiv vyshchykh navch. zakladiv, K, In Yure, 2004, 672 s.

Надійшла до редакції 22.02.2016 р.

Вахонєва Т. Понятие и виды договоров о создании и отчуждении объектов авторского права. В статье исследованы основные виды авторских договоров, проанализированы некоторые терминологические проблемы использования терминов авторского договорного права, определены характерные признаки договоров об отчуждении исключительного и неисключительного авторского права. Анализируя основные юридические признаки разных видов авторских договоров, автор особое внимание обратил на сущность обязательственных авторских правоотношений, определил юридическое содержание основных видов авторских договоров, выделил критерии разграничения авторского договора относительно других видов договоров.

Ключевые слова: авторский договор, исключительные права, неисключительные права, объекты авторского права, отчуждение авторских прав

Vakhonieva T. Concept and types of agreements on creation and transfer of copyrighted works. This article investigates the concept of publishing agreement and contains analysis of some terminological problems of copyright contract law. It is determined that a publishing agreement is used to transfer property copyright within publishing relations. A publishing agreement is an agreement by which an author transfers or agrees to transfer his property rights to the other person wholly or partly on terms determined by the parties. However, a publishing agreement is viewed not as a way of copyright alienation but rather as means of copyright implementation.

It is defined that a subject matter of publishing agreement is a transfer of property rights connected with the opportunity to use a work in different ways. Transfer of a right to use a work by other persons can be carried out on the grounds of a publishing agreement on a transfer of exclusive right to use a work or a publishing agreement on a transfer of non-exclusive right to use a work. While analyzing the main types of publishing agreements, we can point to the possibility of concluding publishing agreements on creation of copyrighted works and agreements on transfer of a right to use a work. Publishing agreement on a work creation has some peculiarities. Such an agreement should set out in details a type, genre, form, volume of a work, etc. Publishing agreement on a transfer of rights to use a work relates to a work already created, and a person that acquires the right to use a work has the opportunity to evaluate this work and its main qualities before concluding an agreement.

It is determined that differentiation between publishing agreements depending on the way the work is used has a particular importance. There is no such differentiation between publishing agreements at the legislative level. Agreements of this type include publisher's agreement, agreement on deposit of manuscripts, scenario contract, staging agreement, contract of commission of an artistic work, public performance agreement, contract for the use in industry of works of decorative-applied art, etc.

While analyzing the main legal features of publishing agreements of different types, the author focuses on the essence of binding publishing legal relations, defines legal content of main types of publishing agreements, and establishes criteria for distinguishing between publishing and other agreements. Distinguishing between publishing agreement and labour and civil agreements continues to be an urgent matter.

According to the content of legal standards of intellectual property right and the essence of publishing legal relations it is important to note the existence of special type obligations in the sphere of intellectual property that involve contract obligations connected with the creation of artistic results and use of exclusive rights. Law of obligations standards in this sphere stand for a special institute of civil law that regulates relative by its nature legal relations resulting from protected results of intellectual activity and exclusive rights concerning them.

Key words: publishing agreement, exclusive rights, non-exclusive rights, copyrighted works, copyright alienation